

انواع آزمون

- انفرادی در مقابل گروهی

- عینی در مقابل انشائی (بسته پاسخ در مقابل باز پاسخ) عدم سوگیری در نمره گذاری

- سرعت در مقابل قدرت

- استاندارد شده در مقابل معلّم ساخته (هنجار مدار در مقابل ملاک مدار)

- وابسته به فرهنگ در مقابل مستقل از فرهنگ ← فراخنای حافظه

- آزمونهای توانایی (شناختی) در مقابل پرسشنامه های عاطفی

- کلامی در مقابل غیر کلامی (مداد کاغذی در مقابل عملی)

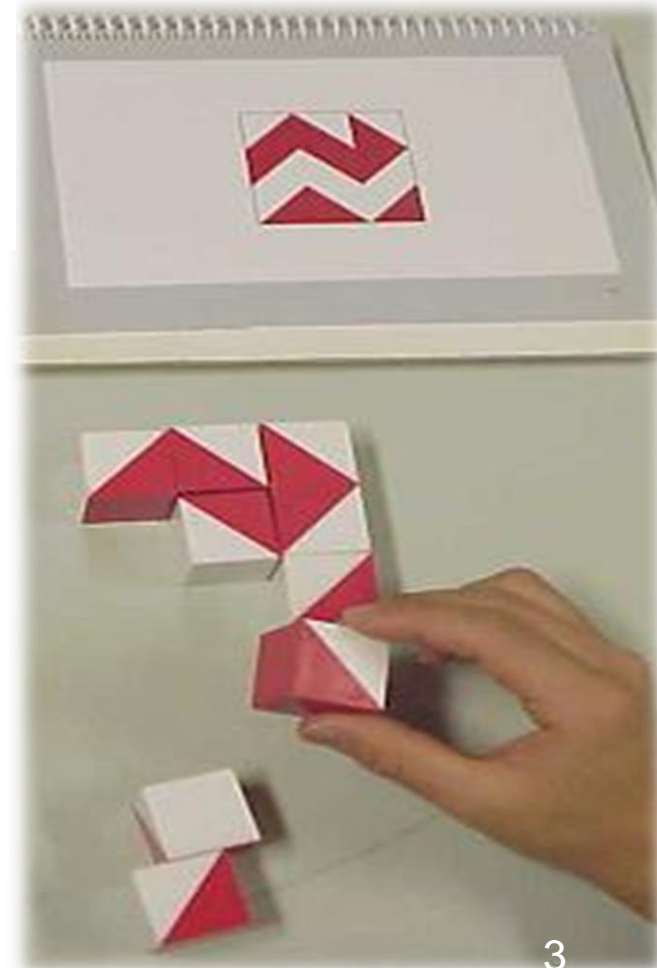
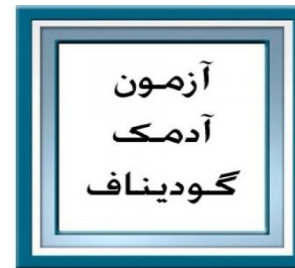
کاربرد زبان گفتاری ، شنیداری و نوشتاری

Speed
Tests

Aptitude &
Ability Tests

Power
Tests

تقسیم آزمونها بر اساس ویژگیهای مورد اندازه گیری

پرسشنامه عاطفی

غیره

نگرش

علاقه

شخصیت

شناختی (توانایی)

استعداد

استعداد ویژه

غیره

فنی

ریاضی

موسیقی

استعداد کلی

پیشرفت تحصیلی

غیره

مهارت های
فنی

فیزیک

ریاضی

آزمون های توانایی

استعداد

پیشرفت تحصیلی

استعداد ویژه

استعداد
فنی

استعداد
ریاضی

استعداد
موسیقی

هوش کلی یا
استعداد کلی

پیشرفت
مهارت های فنی

پیشرفت
فیزیک

پیشرفت
ریاضی

پرسشنامه عاطفی

affective

توانایی

ability

تقسیم آزمونها

بر اساس ویژگیهای

مورد اندازه گیری

آزمون های توانایی:

- اندازه گیری توانایی فکری و عملی افراد
- اندازه گیری حداکثر عملکرد آزمون شوند
- پیش بینی موفقیت های تحصیلی و شغلی

آزمونهای توانایی
آموخته ها ، مهارت ها و استعداد های افراد را می سنجند.

آزمون های توانایی

**توانایی های
شناختی**

cognitive

**توانایی های
روانی - حرکتی**

psychomotor

در آزمون های توانایی از آزمون شونده می خواهند حداکثر سعی خود را به کار برند تا بهترین نمره ممکن را به دست آورد.

- آزمونهای توانایی شناختی :

در زمینه های تحصیلی و فعالیتهای فکری و ذهنی استفاده می شوند.

آزمونهای روانی - حرکتی :

در موقعیتهای صنعتی ، نظامی و تربیت بدنی به کار می روند.

✓ آزمون های پیشرفت تحصیلی

academic achievement

ناظر به گذشته برای تعیین آموخته های قبلی فرد

مثل : آزمونهای مختلف درسی

✓ آزمون های استعداد

aptitude

ناظر به آینده برای پیش بینی موفقیت های آتی فرد

مثل : آزمونهای هوش و استعداد

وابستگی به تجارب و آموزش‌های ویژه			
خیلی زیاد	متوسط	خیلی کم	ص ۶۳
آزمون‌های کلاسی معلم ساخته	مجموعه آزمون‌های پیشرفت تحصیلی	آزمون‌های هوش و استعداد کلامی	آزمون‌های هوشی بین فرهنگی

در این آزمون‌ها تلاش می‌شود تا تأثیر زبان، فرهنگ و تجارب تحصیلی به حداقل کاهش یابد.

مثال:

آزمون توانایی

غیرکلامی ناگلیری

Naglieri Nonverbal Ability Test

(NNAT)

این آزمون‌ها به برنامه آموزشی خاصی وابسته نیستند اما بسیاری از مهارت‌های وابسته به موفقیت تحصیلی را می‌سنجند. در ساختن این آزمون‌ها تلاش می‌شود توانایی‌هایی اندازه‌گیری شوند که از طریق تجارب معمول زندگی روزانه بدست می‌آیند نه تنها آن توانایی‌هایی که از راه تجارب آموزش رسمی کسب می‌شوند.

(آزمونهای هوشی نوین صرفاً دانش یا اینکه چقدر می‌دانید را اندازه‌گیری نمی‌کنند بلکه همچنین چگونگی فکر کردن و توانایی دستکاری اطلاعات را نیز می‌سنجند.)

این آزمون‌ها دامنه نسبتاً جامع‌تری از دانش، مهارت‌ها و توانایی‌ها را شامل می‌شوند.

اگر چه بین هدف‌های یادگیری مورد سنجش در این آزمون‌ها و برنامه درسی هماهنگی وجود دارد اما دامنه سنجش این آزمون‌ها از آزمون‌های کلاسی گسترده‌تر است.

این آزمون‌ها به طور مستقیم و آشکار به یک تجربه تحصیلی ویژه (یعنی آموزش یک درس یا دوره) وابسته اند.
مثال:

آزمون کلاسی مربوط به درس ریاضی سال اول دبیرستان باید معرف محتوا و هدف‌های آموزشی این درس باشد.

پرسشنامه های سنجش عاطفی:

- سنجش ویژگی های عاطفی و شخصیتی

- سنجش وضع موجود آزمون شونده در موقعیت های طبیعی زندگی

- کاربرد برای امور مشاوره در حل مسائل روانی ؛ تربیتی و حرفه ای

پرسشنامه های سنجش عاطفی

پرسشنامه های اندازه گیری شخصیت

پرسشنامه های گزارش شخصی :

این ابزارها وسایلی هستند که در آنها فرد نظر شخصی اش را نسبت به خود بیان می کند.

پرسشنامه های جامعه سنجی :

در این وسایل اندازه گیری افراد دیگر نظرشان را نسبت به فرد مورد سنجش ابراز می کنند.

فنون مشاهده ای :

در این نوع اندازه گیری رفتار فرد در یک موقعیت بخصوص مورد مشاهده قرار می گیرد.

• ارزشیابی وابسته به ملاک (ملاک - مدار) :

(**آزمون از نوع تبحر** - تعیین و میزان تسلط بر محتوای درس)

ملاک ارزشیابی از پیش تعیین می شود و عملکرد یادگیرنده در آزمون با توجه به آن معیار مورد قضاوت قرار می گیرد.

در این ارزشیابی ، نوعی **ملاک مطلق** که همان هدف های آموزشی از پیش تعیین شده است مورد استفاده قرار می گیرد.

امتحانات نهایی دوره های مختلف تحصیلی بر نوعی ملاک مطلق که محتوای دروس و هدف های آموزشی هستند متکی اند و قبولی یا عدم قبولی شرکت کنندگان با توجه به این ملاک تعیین می شود.

در این امتحانات برای تعداد قبول شدگان از پیش در صد مشخص نمی شود بلکه حتی اگر همه شرکت کنندگان به حد ملاک تعیین شده برسند قبول اعلام خواهند شد.

ho3einimehrhojjat@gmail.com

توزیع فراوانی نمرات دارای کجی منفی (به چپ)

ارزشیابی وابسته به هنجار (هنجار - مدار) :

• (آزمون از نوع بررسی - مقایسه آزمودنی ها مهم است)

اگر بخواهیم پیشرفت تحصیلی گروهی از دانش آموزان را ارزشیابی کنیم عملکرد آنان را با یکدیگر مقایسه می کنیم نه با یک ملاک مشخص از پیش تعیین شده.

در این نوع ارزشیابی می توان تعیین کرد که پیشرفت یک دانش آموز نسبت به دانش آموزان دیگر چه وضعی دارد اما نمی توان مشخص کرد که پیشرفت یک دانش آموز نسبت به هدف های آموزشی یا آنچه آموزش داده شده چگونه است.

ارزشیابی هنجاری و آزمون های مبتنی بر ملاک نسبی ، در سنجش هوش و استعداد و نیز در سنجش شخصیت و سایر جنبه های عاطفی به کار می روند.

آزمون های ورودی ویژه داوطلبان ورود به آموزش عالی ارزشیابی هنجاری است.
توزیع فراوانی نمرات مبتنی بر الگوی بهنجار و طبیعی است.

در ارزشیابی هنجارمدار ملاک نسبی است

یعنی نوعی هنجار گروهی است که پیشرفت دانش آموزان را با یکدیگر مقایسه می شود.

در این نوع ارزشیابی تفسیر نمره یا عملکرد هر فرد یک تفسیر نسبی است.

نمره هر فرد با عملکرد افراد دیگر شرکت کننده در آزمون مقایسه و بر اساس این مقایسه

نمره فرد مورد قضاوت و داوری قرار می گیرد.

در نظام آموزشی سنتی، اگرچه اساس و بنای ارزشیابی،
بر ارزشیابی ملاک مدار بنا گردیده اما با ایجاد روحیه مقایسه و رقابت
بین دانش آموزان، به ارزشیابی هنجاری تبدیل شده و دانش آموزان
بیشتر در فکر آن هستند که نسبت به دیگران چه وضعیتی دارند
و نه اینکه تا چه حد یاد گرفته اند.

ho3einimehrhojjat@gmail.com

آزمون استاندارد شده

(میزان شده ، هنجار مدار ، هنجار مرجع ، ملاک نسبی)

- تهیه توسط مؤسسات آزمون سازی

- تهیه به صورت گروهی و توسط افراد متخصص

- مبتنی بر نظریه و مبانی نظری

- برای مقایسه آزمودنی ها

- دارای جدول نُرم

- دارای شاخص های روانسنجی : روایی ، اعتبار ، حساسیت و...

- دارای منحنی توزیع فراوانی طبیعی و نرمال

ho3einimehrhojjat@gmail.com

آزمون معلم ساخته

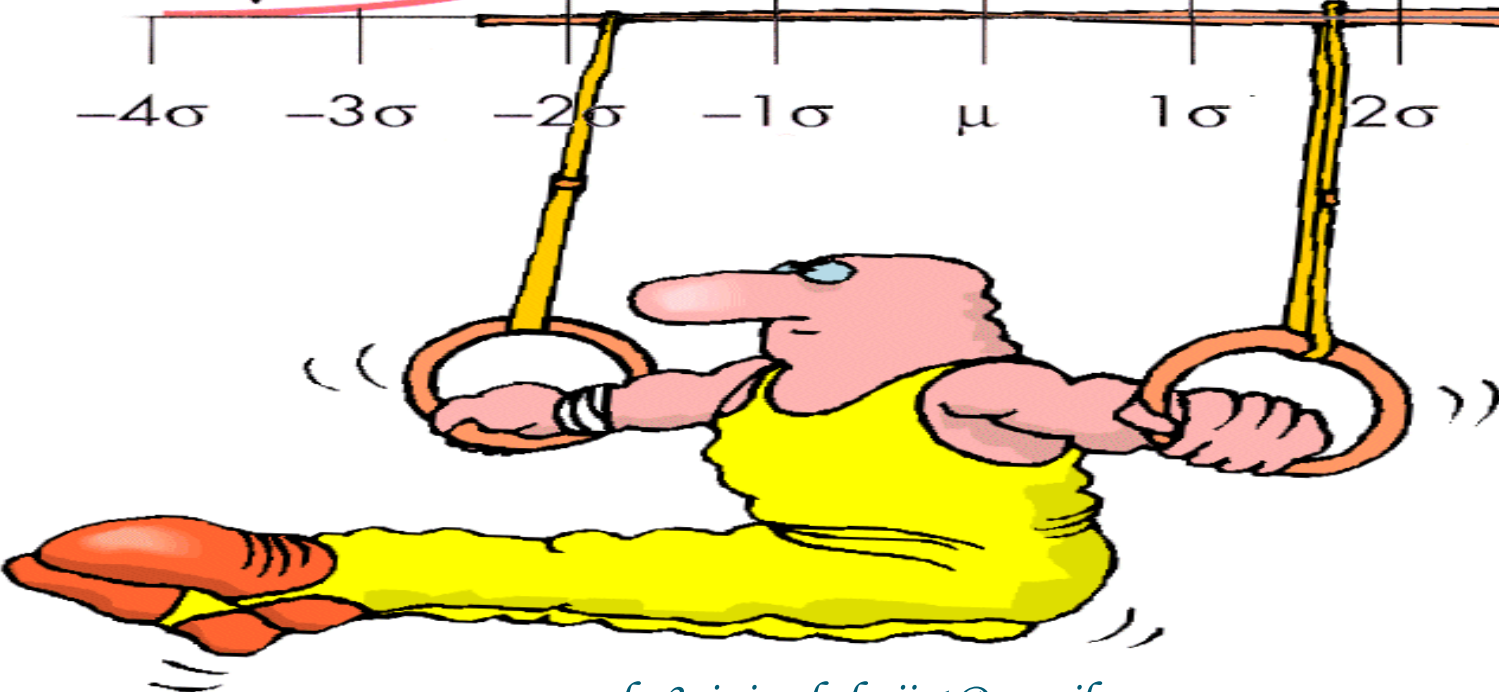
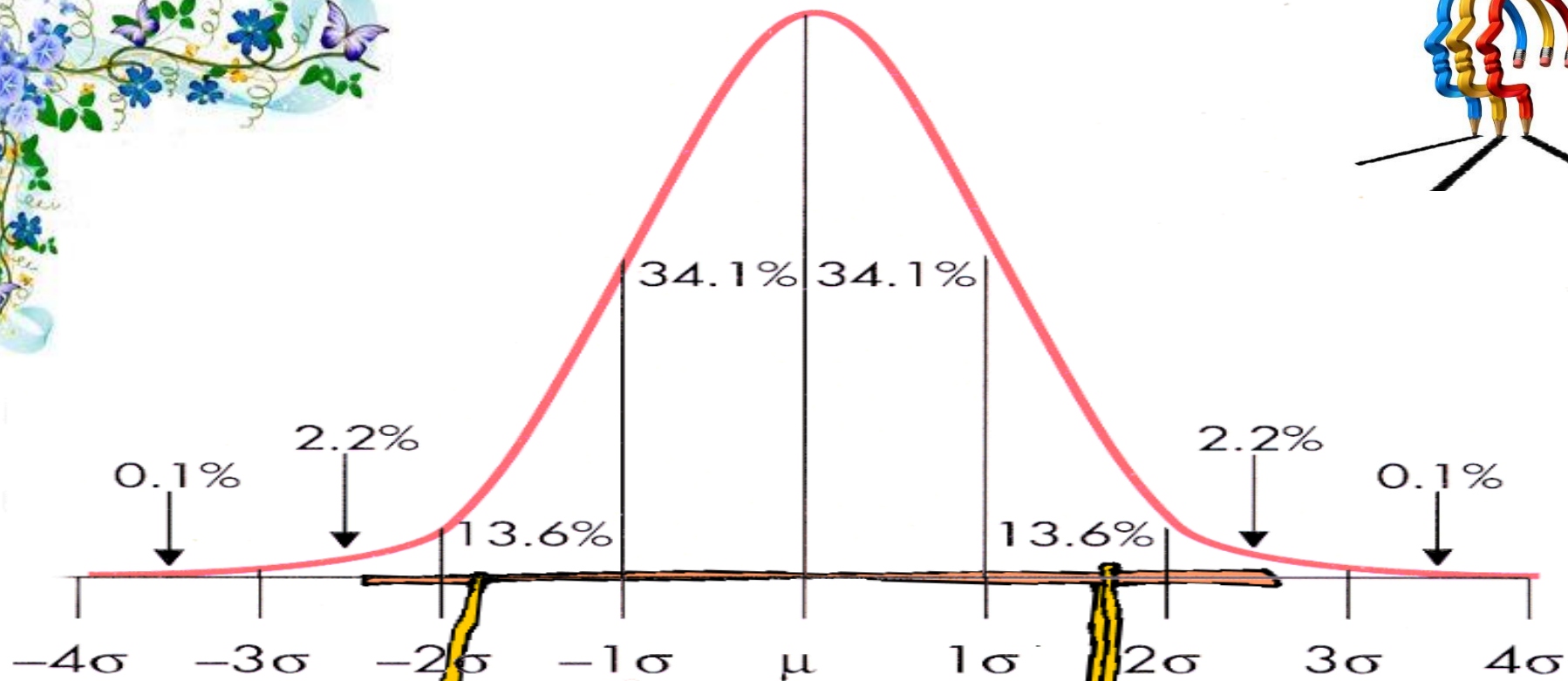
(ملاک مدار ، ملاک مرجع ، ملاک مطلق)

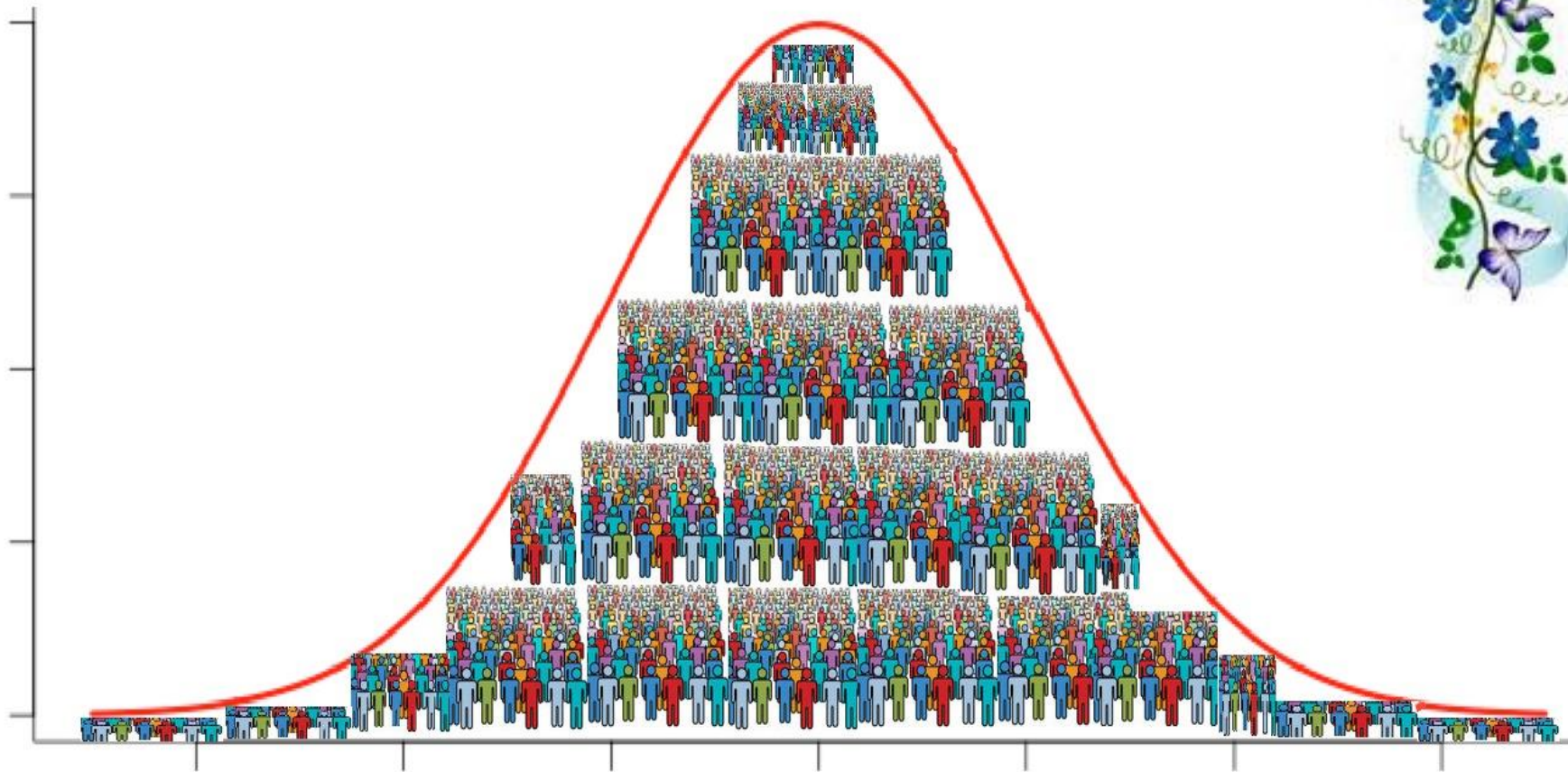
– تعیین و میزان تسلط بر محتوا و هدف های درسی

- منحنی توزیع فراوانی دارای کجی منفی است

ho3einimehrhojjat@gmail.com

ویژگی	آزمون هنجاری Standardized test	آزمون ملاکی teacher - made test
کاربرد اصلی	زمینه آزمایی و آزمون از نوع بررسی	تسلط آزمایی و آزمون از نوع تبهر
تاکید اصلی	ارزیابی تفاوت‌های فردی در پیشرفت	توصیف تکالیفی که دانش آموزان می توانند انجام دهند
تعبیر نتایج	مقایسه عملکرد فرد با سایر افراد	تعیین میزان تسلط بر محتوای درس
پوشش مطالب درس	در برداشتن زمینه گسترده پیشرفت	تمرکز بر تکالیف یادگیری محدودتر
ماهیت برنامه آزمون	استفاده از جدول مشخصات	توجه به محتوای مشخص
روشهای انتخاب مواد	مواد طوری انتخاب می شوند که حداکثر تمایز بین افراد حاصل شود و معمولاً مواد آسان از آزمون حذف می شوند.	تمام موادی را که برای توصیف مناسب عملکرد ضروری هستند شامل می شود ؛ برای تغییر دادن دشواری مواد یا حذف کردن مواد آسان برای افزایش تنوع نمرات تلاشی صورت نمی گیرد.
ملاکهای عملکرد	سطح عملکرد با جایگاه نسبی در گروههای شناخته شده تعیین می شود. (مثلاً: دانش آموزی در یک گروه ۲۰ نفره رتبه پنجم را کسب می کند)	سطح عملکرد معمولاً با ملاکهای مطلق تعیین می شود. (مثلاً: دانش آموزی با تعریف کردن ۹۰ درصد اصطلاحات فنی تسلط را نشان می دهد)
توزیع فراوانی نمرات	مبتنی بر الگوی بهنجار و طبیعی	دارای کجی منفی
تفسیر	تعیین ویژگیهای روانسنجی ، اعتبار و روایی از طریق محاسبات آماری و نتایج دارای ثرم است.	-

« مراحل تهیه آزمون استاندارد پیشرفت تحصیلی »

۱- تعیین هدف کلی آزمون

۲- تدوین هدف های آموزشی و تهیه جدول مشخصات آزمون

۳- ساختن پرسش های آزمون و ویرایش آن و آماده کردن فرم تجربی آزمون

۴- اجرای فرم تجربی آزمون در مورد گروهی از آزمودنی های منتخب تصادفی از جامعه هدف

۵- نمره گذاری اوراق و تجزیه و تحلیل پرسش های آزمون و تعیین شاخص های روان سنجی سوال

۶- حذف سوال غیر ممیز و انتخاب سوال های مناسب و تنظیم فرم جدید آزمون بر اساس اصلاحات انجام شده در آن

۷- اجرای فرم جدید در مورد گروه نمونه دیگری که از جامعه هدف انتخاب شده است

۸- واریسی شاخص های روان سنجی آزمون و تهیه فرم نهایی آزمون

۹- انجام پژوهش های لازم در مورد روایی و اعتبار آزمون بر اساس اجرای آزمون روی گروههای نمونه

۱۰- اجرای فرم نهایی در صورت دارا بودن روایی و اعتبار لازم در مورد یک گروه نمونه بزرگ از جامعه و نمره گذاری آن

۱۱- محاسبه و تدوین جداول نرم یا هنجار ، برای مقایسه عملکرد افراد با آن و تعیین موقعیت آنان در گروه و جامعه مورد انتظار

۱۲- تهیه و تدوین دستورالعمل اجرا ، نمره گذاری و تفسیر نتایج آزمون

مراحل تدوین آزمون های استاندارد شده پیشرفت تحصیلی

(ساختن آزمون های استاندارد شده پیشرفت تحصیلی مستلزم کار گروهی است)

۱- مشخص کردن مؤلفه های عملکرد یادگیری مورد اندازه گیری

۲- تهیه جدول مشخصات آزمون

۳- تدوین سؤال های آزمون

۴- بازنگری و ویرایش ماده ها

۵- اجرای مقدماتی ماده ها بر روی یک گروه آزمودنی

۶- تحلیل ماده ها

۷- انتخاب ماده های مناسب و تدوین آزمون

۸- محاسبه خصوصیات فنی آزمون (روایی، اعتبار و...)

مراحل تهیه آزمون استاندارد

احاطه به حوزه ی محتوایی (دانش درباره سازه های مورد اندازه گیری)

طراحی سؤالات یا گزاره های پرسشنامه بر اساس اسلوب نگارش سوال. قواعد مربوط به نگارش سؤال هم دربرگیرنده قواعد ساختاری

(مانند شفافیت، روشن بودن، دوپاره یا چند پاره نبودن، در نظر گرفتن یک سازه در پاسخ دهی و....)

و هم در نظر گرفتن ملاحظات جامعه ی هدف است (تعداد سوالات و گزاره ها باید بیشتر از آنچیزی باشد که بر اساس قواعد سوال نویسی لازم است)

بررسی روایی صوری یا ظاهری (بر اساس مصاحبه با چند نفر از جامعه هدف)

بررسی روایی محتوایی بر اساس الگوی مناسب (نظر خبرگان، جداول هدف و محتوا، تحلیل محتوا، تحلیل مبتنی بر شاهد) با مسئله پژوهش و تحلیل

نتایج به روش های کیفی و کمی.

اجرای مقدماتی روی تعداد مکفی.

تحلیل اولیه سؤالات و محاسبه ی شاخص های کلاسیک در تحلیل سوال (مانند روش حذف سوال)

اجرای دوم سؤالات تصحیح شده و تغییر یافته حاصل از مرحله ششم به منظور تحلیل سازه و دستیابی به پارامترهای سؤالات.

استفاده از شیوه های مناسب وابسته به بافت پژوهش برای اثبات روایی سؤالات.

تحلیل سؤالات و دستیابی به سؤالات نهایی.

ارائه جداول هنجار و ارائه پارامترهای سؤالات

بعضی از یافته های نهایی، شیوه های تحلیل، نتیجه گیری و هنجاریابی مبتنی بر نظریه کلاسیک با نظریه سوال پاسخ متفاوت است.

تفاوت آزمون هنجار- مدار و ملاک - مدار ؟

از نظر هدف ، کاربرد و نمونه سوالات

هدف آزمون هنجار- مدار : مقایسه آزمودنی ها
کاربرد آزمون هنجار - مدار : برای گزینش و امثال آن
نمونه سوالات آزمون هنجار - مدار : انتخاب از خزانه گسترده

هدف آزمون ملاک- مدار : تعیین و میزان تسلط آزمودنی ها بر محتوای درسی
کاربرد آزمون ملاک - مدار : هدایت آزمودنی ها برای دستیابی به سطح چیرگی در محتوای درسی
نمونه سوالات آزمون ملاک - مدار : انتخاب با توجه به هدف های درسی

آزمونهای معلم ساخته و میزان شده در کدام تصمیم گیریهای آموزشی؟

میزان شده

- جایابی یا پایه گزینی افراد
- راهنمایی و مشاوره دانش آموز
- انتخاب بر مبنای مقایسه افراد و گروهها
- ارزشیابی از مقدار توفیق مدارس مختلف

معلم ساخته

- بهبود جریان آموزش و بالا بردن سطح یادگیری دانش آموز
- ارتقای دانش آموز

- تشخیص مشکلات یادگیرندگان و رفع نقص یادگیری و آموزش
- برنامه ریزی درسی

اشتراک